

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde, het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievnp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

Inleiding

De gemeente Ede is meerjarig een nadeelgemeente: het beschikbaar budget voor uitkeringen en loonkostensubsidie is ontoereikend om de uitgaven te dekken.

In de afgelopen jaren is daarom een beroep gedaan op de vangnetuitkering. Ook over 2018 is dit nog nodig. In tabel 1 staat het tekort berekend. Het tekort bedraagt € 1.328.797.

Definitief budget Participatiewet 2018	€ 24.450.349
Relevante bestedingen inclusief € 567.165 loonkostensubsidie	€ 25.779.146
Relevant resultaat in bedrag voor vangnet:	€ -1.328.797
Relevant resultaat in %	-5,43%
Eigen risicodrempel (toegangseis) (5% van het toegekende budget)	€ 1.222.517
Bedraagt tekort meer dan 5% van het budget?	Ja
Hoogte vangnetuitkering:	€ 53.140
Tekort 0 % t/m 5%,	€ 0
Tekort meer dan 5% t/m maximaal 12,5%, (50%)	€ 53.140*
Tekort meer dan 12,5%, (100%)	€ -

Tabel 1

* € 1.328.797 - € 1.222.517 = € 106.280/2 = € 53.140

Ook is in het tabel het percentage van het resultaat gegeven. Dit is relevant omdat voor de aanvraag een eigen risicodrempel van 5% van toepassing is. Pas boven de eigen risicodrempel komt de gemeente in aanmerking voor een vangnetuitkering. Met een tekort van 5,43 % op het definitief toegekende budget eindigt de gemeente Ede *nét* boven het eigen risico wat de gemeente zelf moet dragen. Ter vergelijking: over 2017 werd nog een tekort geschreven van 13,86% en over 2016 een tekort van 26,6%. Dit betekent dat de aanvraag over een relatief beperkt bedrag gaat: € 53.140. Ter vergelijking de aanvragen over voorgaande jaren:

2016	2017	2018
€ 4.250.327	€ 1.139.013.	€ 53.140

Tabel 2

Analyse

Een deel van de afname van het tekort wordt verklaard door het feit dat het rijk vanaf 2018 de statushouders meeneemt in de berekening van het budget. Dit is meegenomen in het budget dat Ede in 2018 meer heeft ontvangen (1.2 miljoen meer). Over eerdere jaren gebeurde dit niet.

Een ander deel van de afname is te verklaren door de economie. Er zijn genoeg banen en de instroom vanuit de WW naar de WWB is sterk afgenomen. Dit, in combinatie met de sterke poortwachtersfunctie die de gemeente Ede heeft ingericht, zorgt ervoor dat alleen die inwoners een uitkering verstrekt krijgen die noodzakelijk een beroep moeten doen op ondersteuning van de gemeente.

De preventiequote over 2018 is 26%. Van het aantal melders komt 26% niet in aanmerking voor een uitkering. De preventiequote is het resultaat van hoogwaardig handhaven aan de poort, voorlichting en toetsing aan voorliggende voorzieningen.

Preventiequote

	2016	2017	2018
Preventiequote	19,60%	27,50%	26,02%

Tabel 3

In de analyses over de voorgaande jaren (vanaf 2016 tot einde 2017) viel een aantal factoren op die invloed hadden op de inspanningen om tot tekortreductie te komen te weten:

- De instroom van jongeren in de uitkering nam verhoudingsgewijs toe ondanks een aantrekkende arbeidsmarkt. Het betrof hier jongeren die vanwege verschillende problematieken moeite hebben de arbeidsmarkt te bereiken of de school af te maken.
- Het aantal 45-plussers in de uitkering nam toe. Inwoners die instroomden tijdens de crisisjaren en moeizaam hernieuwd betaald werk verkrijgen raken.
- De statushouders die zich in Ede hebben gevestigd vragen een specifieke aanpak om financieel zelfstandig te worden. Het CBS berekende dat 11% pas binnen 2,5 jaar de arbeidsmarkt bereikt en voor 89% meer inspanning en tijd nodig is.

Hoe ziet het beeld er nu uit? Tabel 4 tot en met 7 geven een cijfermatig inzicht.

Samenstelling uitkeringenbestand

Klantenbestand, inkomen (huishoudens)	31-dec-16	31-dec-17	31-dec-18
P.wet < 27 jr	254	255	236
P.wet > 27 jr en < 45 jr	707	630	573
P.wet > 45 jr	823	835	812
P.wet zak- en kleedgeld	42	44	48
Ioaw	121	126	111
Ioaz	5	4	4
Bbz	4	9	9
Totaal aantal huishoudens	1956	1903	1793
mutatie in het jaar	9,00%	-2,70%	-5,78%
aantal personen	2313	2262	2129

Tabel 4

Ingezoomd op het aantal statushouders met een uitkering (tabel 4):

Aantal statushouders

Aantal statushouders	31-dec-16	31-dec-17	31-dec-18
Totaal	338	396	348

Tabel 5

Met betrekking tot de instroom is de volgende ontwikkeling zichtbaar.

Instroom

Instroom	2016	2017	2018
P.wet < 27 jr	72	181	153
P.wet > 27 jr en < 45 jaar	585	181	170
P.wet > 45 jr	2	125	122
P.wet zak- en kleedgeld	29	26	17
Ioaw	45	31	25
Ioaz	1	5	0
BBZ	13	13	7
Totale instroom klantenbestand	747	562	494

Tabel 6

Uit de overzichten wordt duidelijk dat de geschetste situatie over 2016 en 2017 in 2018 in positieve zin is veranderd:

- de instroom over de gehele linie is gedaald, inclusief de instroom van jongeren;
- de toename van het aantal 45-plussers is gekeerd;
- het aantal statushouders met een uitkering daalt.

Tot slot het beeld van de uitstroom.

Uitstroom

Uitstroom	2016	2017	2018
P.wet < 27 jr	104	149	140
P.wet > 27 jr en < 45 jaar	257	237	186
P.wet > 45 jr	148	161	204
P.wet zak- en kleedgeld	27	27	20
Ioaw	27	28	40
Ioaz	3	3	0
BBZ	20	10	14
Totale uitstroom klantenbestand	586	615	604

Tabel 7

Hieruit blijkt dat de daling van het bestand voor het overgrote deel is te danken aan de steeds gunstiger verhouding tussen instroom en uitstroom (lage instroom bij vrijwel gelijkblijvende uitstroom). Bij de iets lagere uitstroom in 2018 ten opzichte van 2017 dient te worden aangetekend dat er in 2017 sprake was van een plek in verhuizers met een uitkering naar buiten de gemeente Ede.

De enige uitstroomfactor die de gemeente actief kan beïnvloeden is de uitstroom naar werk -en daarbij het bevorderen van parttime werk.

Uitstroom naar werk

Uitstroom werk	2016	2017	2018
Aantal	221	253	258
Percentage op aantal uitkeringsgerechtigden	11,60%	13,70%	14,90%

Tabel 8

Vanaf 1 januari 2018 werkt de gemeentelijke afdeling Inkomens en Schulddienstverlening samen met Werkracht BV (verder: Werkracht). Werkracht heeft daarbij de verantwoordelijkheid om de gehele participatie-opgave van de gemeente vorm te geven, waaronder de toeleiding naar werk -en participatie binnen de Edese samenleving als betaald werk nog niet mogelijk is. In de aanvraag over 2017 is al gemeld dat de uitkeringsgerechtigden met een korte afstand naar de arbeidsmarkt door de aantrekkelijke economie ondertussen werk hebben gevonden en zijn uitgestroomd. De situatie nu vraagt een extra inspanning. De doelgroep die niet in staat blijkt een plek op die arbeidsmarkt te verwerven of te behouden wordt steeds complexer. De benodigde begeleidings- en trainingsbehoefte wordt daarmee evenredig groter. In tabel 7 is weliswaar in absolute aantallen een geringe stijging van de uitstroom naar werk te zien, met het stijgende *percentage* wordt zichtbaar dat de inspanning door Werkracht op een steeds moeilijker te bemiddelen doelgroep haar vruchten afwerpt.

Parttime werk

	2016	2017	2018
aantal huishoudens	436	441	407
In mindering gebracht op uitkering	€ 1.205.354	€ 1.241.334	€ 1.204.165
Percentage op aantal uitkeringsgerechtigden	22,80%	23,80%	23,50%
Besparing op uitkering per huishouden	€ 2.762	€ 2.814	€ 2.958

Tabel 9

Parttime werk wordt als belangrijke mogelijkheid gezien om mee te doen door middel van werk. Om voeling en binding met de arbeidsmarkt te houden en te profiteren van de sociale aspecten die het hebben van een arbeidsomgeving met zich mee brengt. Parttime werk vergroot de mogelijkheden tot instroom in een grotere baan en uitstroom uit de uitkering. Hetzelfde geldt voor tijdelijk werk. Hierbij richt de inspanning van Werkracht zich op de doorstroming van baan naar baan te bevorderen.

Het aantal parttime werkenden neemt in absolute zin af, maar blijft in percentage van het aantal uitkeringsgerechtigden relatief stabiel, waarbij opvalt dat de besparing op de uitkering vooral in 2018 duidelijk is toegenomen.

Deze besparing draagt vanzelfsprekend mee aan de doelstelling het budget meer en meer beheersbaar te maken. Het stimuleren van parttime werk en het uitbreiden van de uren die al gewerkt worden blijft daarom voor Werkkracht een belangrijk aandachtspunt de komende jaren.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

Inleiding

De toetsingscommissie geeft de volgende toelichting op 'interne en externe maatregelen'.

Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen worden ze als extern aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking en dergelijke.

Met de oprichting van Werkkracht per 1 januari 2018 heeft het college de meest vergaande externe maatregel genomen, namelijk de privatisering van de uitvoering van de volledige participatieopgave van de gemeente Ede (Wsw en Participatiewet).

Daarnaast zijn (en worden) een aantal aanvullende maatregelen genomen die primair gericht zijn op een goede ondersteuning van de inwoner om financieel zelfredzaam te worden (of te blijven), maar die als bijkomend effect bijdragen aan een verdere reductie van het tekort. Op deze manier ontstaat een steeds gelaagder aanpak door de jaren heen. Deze maatregelen zijn:

1. Intensivering van het debiteurenbeleid (inmiddels geïmplementeerd als interne maatregel).
2. Evaluatie van het handhavingsbeleid als opmaat naar een herijking van het handhavingsbeleid (een nieuwe interne maatregel).
3. Zicht op de doelgroep: screening van het bestand door Werkkracht om te bepalen welke ondersteuning nodig is voor de inwoners met een uitkering om de arbeidsmarkt te bereiken en de match op werk te maken (een externe maatregel).
4. Een verdieping op de aanpak schulddienstverlening (een externe maatregel).
5. De naadloze aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt (een externe maatregel).

B1. Interne maatregelen

Intensivering van het debiteurenbeleid

Ede heeft geparticipeerd in het project 'Behoorlijk en effectief terugvorderen' en de aanbevelingen daaruit overgenomen en geïmplementeerd. In de aanvraag over 2017 is hieraan al gerefereerd. In deze aanvraag kunnen de financiële effecten goed inzichtelijk worden gemaakt. Dit gebeurt in het C-deel van de aanvraag.

De intensivering houdt in een *actieve* klantbenadering als betalingen achterblijven, door te bellen en door mailcontact, in plaats van aanmaningen te versturen.

Afstemmen van de incasso op veranderingen in de inkomsten van de debiteur helpen bijvoorbeeld de betalingsbereidheid in stand te houden.

De schriftelijke correspondentie is vereenvoudigd naar heldere taal.

Ook de gegevensuitwisseling met het Inlichtingenbureau is geïntensiveerd om debiteuren die vertrokken zijn "onbekend waarheen" weer terug te vinden om de terugvordering alsnog te kunnen opstarten.

Evaluatie van het handhavingsbeleid als opmaat naar een herijking van het handhavingsbeleid

Het handhavingsbeleid over de beleidsperiode 2015 - 2018 is geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan bekijkt het college of een nieuwe aanpak nodig is en hoe die er uit zal zien. De krachtige poortwachter waaraan in onderdeel A is gerefereerd, aangevuld met heldere, laagdrempelige correspondentie over de rechten en plichten, vormen hiervan de preventieve kant. Hierop heeft de afgelopen vier jaar de focus gelegen. Op niet-willers, uitkeringsgerechtigden die niet meewerken aan re-integratieverplichtingen, zoals het bijwonen van de groepstrainingen, wordt inmiddels actief gehandhaafd. Een aanpak die in 2018 in samenwerking met Werkkracht is gestart. Het college bekijkt naar aanleiding van de evaluatie of en in hoeverre het nodig is om de aanpak vervolgens nog te verrijken met nieuwe initiatieven om ervoor te zorgen dat alleen die inwoners een beroep doen op een uitkering die er écht recht op hebben.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Consultatie van Werkkracht

Sinds de oprichting participeert Werkkracht in diverse overleggen die het beleid van de gemeente betreffen rond de uitvoering van de Participatiewet. Daarmee is Werkkracht één van de belangrijkste externe partijen die eigen kennis en kunde inbrengt voor het maken en uitvoeren van participatiebeleid.

Screening van het bestand door Werkkracht

In 2016 is het bestand ingedeeld in een A tot en met E categorie om zichtbaar te maken wat de afstand is tot de arbeidsmarkt van inwoners met een bijstandsuitkering. In eerdere aanvragen is aan deze indeling gerefereerd. Werkkracht kiest een andere invalshoek. De benadering van Werkkracht is niet uitgaan van “afstand tot”, wat kan leiden tot een passief bestandsbeheer, maar van “welke ondersteuning is nodig”, wat moet leiden tot actief bestandsbeheer: uitgaan van wat iemand kan, en het aanbieden van die ondersteuning die nodig is om de arbeidsmarkt te bereiken, zoals het ontwikkelen van competenties.

Een verdieping op de aanpak van schulddienstverlening

Het is intussen genoegzaam bekend dat het hebben van schulden een serieuze belemmering kan zijn voor de toeleiding naar werk. Het heeft dus zin om de aanpak van schulden te betrekken bij de ambitie zo veel mogelijk mensen aan het werk te helpen.

Het college wil de Edese schulddienstverlening verbeteren door te onderzoeken hoe de bestaande aanpak te verrijken met nieuwe voorzieningen. De gemeente Ede heeft daarom in 2018 meegedaan aan het programma Schouders Eronder, een programma van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en de VNG. Dit programma is bedoeld als een leer- en verbetercyclus van de schuldhulpketen, waarvan de succesvolle projecten worden gedeeld met andere gemeenten.

De naadloze aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Samen met het onderwijs wordt onderzocht welke interventies nodig en haalbaar zijn om ervoor te zorgen dat jongeren die uit het onderwijs uitstromen geen beroep hoeven te doen op een uitkering en zoveel mogelijk gaan participeren door middel van werk. De ontwikkeling van de aanpak is 2e helft van 2018 gestart en zal zich in 2019 naar alle waarschijnlijkheid gaan vertalen in een project naadloze aansluiting PRO-/VSO- en praktijkscholen in de gemeente Ede en een schakelvoorziening voor MBO1 en 2 leerlingen.

B3. Externe maatregelen

Oprichting van Werkkracht BV

In 2018 heeft Werkkracht BV in haar oprichtingsjaar de uitvoering van de volledige participatie opgave van de gemeente Ede ter hand genomen. Met als uitgangspunt dat iedereen talenten heeft die van waarde zijn voor de maatschappij en het geloof in de kracht van werk, heeft Werkkracht met innovatieve benaderingen en methoden deze opgave vorm gegeven. Door inwoners vanuit de participatiewet, statushouders en niet uitkeringsgerechtigden, jongeren en ouderen, te trainen richting werk of richting zinvolle maatschappelijk participatie te begeleiden.

Uit de analyse in de vangnetaanvraag over 2017 werd duidelijk waar de eerste prioriteiten dienden te worden gelegd. Bij de jongeren, de 45-plussers en de statushouders. De resultaten

hiervan zijn zichtbaar gemaakt in onderdeel A. In alle gevallen is de uitkeringsafhankelijkheid afgenomen. In dit onderdeel C worden hierop nog een aantal aanvullende opmerkingen gemaakt met betrekking tot de werkgeversbenadering en de doorgaande innovaties.

Werkgeversbenadering

De primaire verantwoordelijkheid voor de werkgeversdienstverlening ligt binnen Ede bij het Werkgeversservicepunt (WSP), de samenwerking tussen de Foodvalley gemeenten en UWV. Werkkracht levert een belangrijke bijdrage aan de personele bezetting van het WSP (alle accounthouders werken vanuit het WSP) en is een belangrijke samenwerkingspartner. In de training Mentorwijs worden medewerkers van aan de doelgroep werk biedende bedrijven en organisaties door Werkkrachtmedewerkers getraind in het omgaan met de specifieke aandachtspunten in de begeleiding op de werkvloer van mensen met een beperking. Aan de training hebben in 2018 120 werkgevers deelgenomen. Een dergelijke training bevordert de duurzaamheid van de arbeidsrelaties met de doelgroep.

Daarnaast staat Werkkracht als samenwerkingspartner, participant en mede-eigenaar (Pertax), en leverancier midden in het bedrijfsleven. Een positie die de afstand tot werkgevers uit bedrijfsleven en daarbuiten verkleint en binnen Ede uniek maakt.

Doorgaande innovatie door Werkkracht

Werkkracht er voortdurend op gericht haar methodieken aan te passen, haar organisatie efficiënter in te richten en nieuwe wegen te zoeken om de resultaten die met en door de doelgroep kunnen worden geboekt te versterken. De screening van het bestand op mogelijkheden van de inwoners is hier onderdeel van. Werkkracht blijft in 2019 innoveren door:

- a. taaltheater;
- b. speciale training voor zittend bestand om zo richting activiteit te helpen;
- c. meewerken aan effectieve handhaving;
- d. realisatie ontwikkel- en expertise centrum;
- e. ontwikkelen van een nieuwe training 'Mentorwijs voor statushouders'.

Focus op domein overstijgende vraagstukken op het gebied van Participatiewet en WMO.

Werk en participatie zal daarbij meer aandacht krijgen bij het aanbieden van ondersteuning vanuit de gemeente. Een aanpak hiervoor wordt in 2019 nader uitgewerkt.

Een verdieping op de aanpak van schulddienstverlening

In 2019 richt Ede zich op:

- Nazorg uit voorzorg: een programma om inwoners die een schuldentraject volgen bij de gemeente een traject aan te bieden om recidive te voorkomen en financiële zelfredzaamheid te bevorderen. Er loopt op dit moment een pilot samen met ketenpartners¹ om te onderzoeken of de welke werkwijze werkt.

---

¹ Ketenpartners zijn Opella, Humanitas (zorgdienstverleners), Schuldhulpmaatje en Sociaal Team

- Ontwikkelen van een preventieproduct voor jongeren en schulden samen met ketenpartners².
- Mobility mentoring light (stress sensitieve dienstverlening) - een extern begeleid traject waar consulenten schulddienstverlening en inkomen(sondersteuning) inmiddels in getraind zijn.

De naadloze aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Samenwerkingspartners streven de volgende doelstellingen na:

1. Samen met het PRO/VSO wordt zo vroeg mogelijk in de schoolcarrière gestuurd op kansberoepen voor de jongere. Dit gebeurt door voorlichting vanuit Werkkracht en het Werkgeversservicepunt en ondersteuning bij het vinden van stagewerkgevers.
2. Samen met het MBO-onderwijs worden jongeren die tijdelijk niet verder kunnen door middel van een aangepast arrangement (schakelvoorziening) in het onderwijs gehouden om alsnog (op termijn) te kunnen uitstromen naar werk. De plannen hiervoor zijn nog niet uitgewerkt.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Inleiding

Een deel van de maatregelen heeft zijn beslag gekregen in 2018 en daarvoor. Hiervan zijn de resultaten in onderdeel A gepresenteerd om de analyse te illustreren. Dit gaat over de krachtige poortwachter en de aanpak van de uitstroom naar werk door Werkkracht per 1-1-2018.

Daarnaast heeft het geïntensiveerde debiteurenbeleid resultaat opgeleverd. Het effect hiervan is in dit onderdeel C becijferd. Daarnaast worden is hier nog plaats ingeruimd voor verdiepende opmerkingen over de aanpak door Werkkracht.

Als de economische omstandigheden niet verslechteren kan de positieve lijn doorgezet worden met de al genomen maatregelen. Dit betekent een te voorspellen afname van het bestand van nog eens 5% naar 1703 huishoudens per 1-1-2020. Belangrijkste relativering is de toenemende complexiteit van wat in het bestand instroomt. De screening die Werkkracht op het bestand doet, waarbij de ondersteuningsbehoefte richting de arbeidsmarkt wordt bepaald zal eind 2019 zijn afgerond.

Vernieuwende ketenaanpakken van schoolgaande jongeren en de schulddienstverlening kunnen extra bijdragen aan het te bereiken resultaat. Hiervan kunnen de effecten op dit moment nog niet worden ingeschat.

---

² Schuldhulpmaatje, Jongerenwerker van Malkander, Dulon College, Aeres, Werkkracht, UWV/WGSL, leden van de Jongerenraad Ede en Jongerenraad Rabobank, handhavers gemeente Ede

Oprichting van Werkkracht BV

In onderdeel A is in cijfers zichtbaar wat Werkkracht bijdraagt aan de uitstroom naar (parttime) werk. Op grond van de analyse over 2017 waren speerpunten voor het jaar 2018 de jongeren (<27 jaar), de ouderen (>45 jaar) en de statushouders. Vooral in de categorie ouderen is een duidelijk resultaat behaald. Een uitstroom van 25,1% in 2018 waar dat in de voorgaande jaren op respectievelijk 17,9% (2016) en 19,2% (2017) lag. Bij de jongeren zijn naast andere uitstroomrichtingen zoals werk ook 51 jongeren vanuit de uitkering uitgestroomd naar een opleiding. Voor de statushouders is Werkkracht eind 2018 gestart met een speciale training 'Krachtig aan de slag' voor anderstaligen gericht op het trainen van sollicitatievaardigheden met extra aandacht voor digitale vaardigheden. Al eerder is ook de training "Werken aan jouw toekomst" specifiek voor statushouders ontwikkeld en aangeboden. Deze training richtte zich vooral op werken in Nederland, de daarbij benodigde sociale vaardigheden en het maken van een toekomstplan. Hoewel in dit stadium uitstroom naar werk niet het primaire doel is, is dit bij 2 van de 25 kandidaten toch direct al gelukt. 14 zijn op leerwerktrajecten geplaatst om verder werkervaring op te doen. De overigen zijn doorgestroomd naar andere vormen van begeleiding.

Duidelijk is dus dat het benoemen van prioriteitsgroepen effectief is maar bij een begrensde capaciteit ook de beperking heeft dat groepen die niet als speerpunt zijn benoemd achter dreigen te blijven. Zo is in de cijfers bij onderdeel A ook te zien dat de middengroep (>27 en <45 jaar) de resultaten achterblijven op de trends die bij de andere groepen zichtbaar is.

Intensivering van het debiteurenbeleid

In tabel 9 zijn de voor het budget relevante terugontvangsten inzichtelijk gemaakt om te illustreren dat de intensivering van het debiteurenbeleid een positief effect heeft op het budget en daarmee op de hoogte van het tekort.

Terugontvangsten

Ontvangen Aflossingen	2016	2017	2018
Boete	€ 7.345	€ 11.288	€ 18.140
Leenbijstand	€ 206.028	€ 273.186	€ 333.555
Overig	€ 40.968	€ 74.597	€ 44.465
Terugvordering (overige vorderingen)	€ 251.069	€ 222.732	€ 299.421
Terugvordering fraude	€ 140.226	€ 122.171	€ 199.886
Verhaal	€ 83.941	€ 59.531	€ 47.082
	€ 729.576	€ 763.504	€ 942.549

Tabel 10

Evaluatie van het handhavingsbeleid

Het handhavingsbeleid is er mede op gericht om ervoor te zorgen dat alleen die inwoners een beroep doen op een uitkering die er écht recht op hebben. Het college evalueert het handhavingsbeleid. Naar aanleiding hiervan bekijkt het college of een nieuwe aanpak nodig is

en hoe die er uit zal zien. Welk financieel effect dit heeft op de tekortreductie is nog niet te voorspellen.

Overige maatregelen

Zoals in de inleiding op dit onderdeel C is geschreven kan de beoogde vernieuwende ketenaanpak van schoolgaande jongeren en de schulddienstverlening extra gaan bijdragen aan het te bereiken resultaat. Hiervan kunnen de effecten op dit moment echter nog niet worden ingeschat.

De screening door Werkkracht van het bestand op het bepalen van de ondersteuningsbehoefte richting de arbeidsmarkt zal eind 2019 zijn afgerond. Dan is het beeld helder wat ervoor nodig is om ook (een deel van) het zittend bestand met succes naar werk/parttime werk te begeleiden.

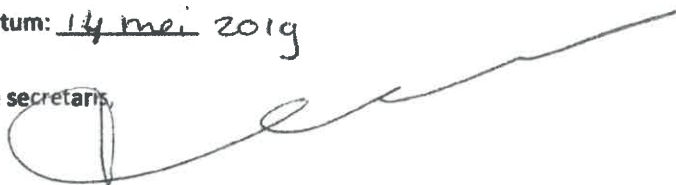
D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ede verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 14 mei 2019

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: P.C.M. VAN ELTEREN

De loco-burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: L.E. MEIJER

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Ede stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 20 juni 2019

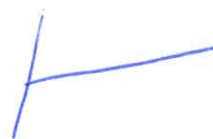
Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: mr. L.J. Verhulst

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: G.H. Hegelstein

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SISa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018³ en/of de Benchmark van Divosa⁴.
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

⁴ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- **Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?**
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- **Wat is een externe maatregel?**
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie. Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten, inwinnen van advies bij andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking of advies van een adviesbureau.
- **Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:**
  - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.
  - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
  - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.

- **Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?**
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- **Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?**
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
- **Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen**
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college

inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

